

Suut makeaksi

Jonna Tolonen

Torttu on niin korkea, että sen sivusta on vaikea haukata. Mutta makea se on, herkullinen. Fredrika oli taikonut kuivakaapin antimista aviomiehen makeannälkään herkun, jota moni meistä huomenna nautiskelee.

En tiedä, onko se juuri makean tortun syytä, että Runebergin suu täyttyi kauniista, makeista kiitollisuuden sanoista. Ne sanat ovat joka tapauksessa kantautuneet näihin päiviin saakka, minun suuhuni ja sinun suuhusi asti. Runeberg on nimittäin runoillut lukuisia virsisanoituksia, joita moni meistä on laulanut lapsesta saakka. Tiedättehän: *”Mä silmät luon ylös taivaaseen ja yhteen käteni liitän...”*

Runebergin runoilemat virsien sanat ovat rukousta, jotka henkivät kiitollisuutta elämää ja ympärillä olevaa kohtaan. Runeberg katseli ympärilleen kiitollisin silmin ja etsi sanoja kaikelle sille, mitä näki. Erityisesti hän kuvaili luontoa ja rakasta kotimaataan, ja puki sanoiksi sitä samaa ihmettelyä, jota yhä edelleen voi tuntea sinisessä hetkessä ja kimaltavan hangen säihkeessä. Mitähän voisi oppia, jos avaisi silmät oman elämän Runebergina ja katsoisi oikein tarkkaan ensin lähelle, sitten kauas?

Runeberg etsi sanoja myös sille, mitä on vaikea tavoittaa sanoin – tai edes ajatuksin. *”Ei armon avaruutta / voi koskaan ymmärtää, / ei suurta rakkautta / voi sydän käsittää.”* Jumalan todellisuus ja armon valtavuus näyttäytyvät niin ohikiitävissä hetkissä, että niistä sanoilla kiinni saaminen vaatii erityistä pysähtymistä ja pyhyiden kuulostelua. Kauniillakaan sanoilla ei voi silti koskaan tyhjentävästi tavoittaa ikuisuutta. Runon ja rukouksen kielellä voi sen sijaan löytää niitä sisimmän tunteita, joita pyhyiden kohtaaminen sielussa herättää: *”On meillä aarre verraton, / se kalliimpi on kultaa. Myös jalokivi kallein on / sen rinnalla vain multaa.”*

”Puhuu kuin Runeberg” sanotaan ihmisestä, joka kaunopuheisella ja taitavalla sanankäytöllään osaa herättää tunteita kuulijoissaan. Myös vähäpuheinen voi puhua kuin Runeberg. Hänen runoudessaan on yksi sana, joka kiteyttää suuria tunteita, joka on kaunopuheinen ja jonka käyttö vaatii hieman taitoa ja opettelua. Se sana on kiitos.

Kun Fredrika kattoi aviomiehellensä kupin kahvia ja kauniin hillopäällysteisen tortun, katsoi Johan Ludwig toivoakseni vaimoan silmiin ja sanoi hymyillen: ”Kiitos.” Tuota romanttisen ajan kaunopuheisuutta kun uskaltaisi maailmassa sanoa enemmän, saattaisi jokin muuttua minussa itsessäni ja ehkä jotain ympärilläkin. *”Ja aina iloa uutta luot, / en osaa kaikesta kiittää.”* Silti saan opetella, se on armoa.